

Forholdet i 10 Aar. Her er intet Brud paa Traditionen, her er fuld Hævdelse af den fra Administrationens Side og fuld Anerkjendelse af den fra Godseierens Side. Men saa kom Aaret 1853. 10 Aar vare forløbne, og Godseieren indgav et Andragende, nu ikke længer til det afdøde Rentekammer, men til Indenrigsministeriet, og Indenrigsministeriet svarede, at det ikke længer kunde se dette Forhold fortsat, og at det rigtignok havde — ja saa streng har den tidligere Administrations Anskuelse været — den Formening, at der var en Byggepligt for disse Parceller; om Fæstepligten kunde der naturligvis ikke være mindste Tvivl. Godseieren skulde endog saa bebygge dem, og det var det, han ikke vilde. Den ærede Landssthingsmand gik videre i sine Oplysninger og sagde: saa komme vi til Nachspillet, og det er det Artigste, og det kan han have Ret i; men havde han set rigtig paa den Dom, han havde i sin Haand, saa havde han ikke kaldt Nachspillet det Artigste for hans Betragtning eller for Cirkulæret af 1868, thi det var ikke Regjeringen, der anlagde Søg imod Godseieren, men det var Godseieren, der anlagde Søg imod Regjeringen, for ved Dom at erholde sig kjendt berettiget — til hvad? Til at bortfæste disse Parceller uden Byggeforpligtelse, og det var den Ret, han fik sig tilkjendt. Den ærede Landssthingsmand har vist mig den Opmærksomhed efter mit Ønske at tilstille mig denne Dom idag, og denne Dom gik i sin Konklusion ud paa: at Citanten som Børge for sin Hustru, Besidder af den og den jydsk Fideikommissieendom, bør være berettiget til at bortfæste samlet eller særskilt uden derpaa at opføre Bygninger og de Parceller under Godsset. Men det er jo slet ikke Andet, end hvad Lovudkastet fordrer, hvad Flertallet mener er rigtigt, hvad Mindretallet ikke bøver at benegte, at, naar Omfordeling har fundet Sted, og der er dannet Fæsteparceller paa 1 eller 2 Tdr., saa skulde de bortfæstes. Det anerkjendte denne Godseier, og derom dreiede Striden sig slet ikke; hans Paa-stand var at kjendes berettiget til at bortfæste dem uden Byggepligt; men om denne sidste er der jo mellem os ikke Tale, saa jeg tror ikke, at den ærede Landssthingsmand har Ret i, at

Nachspillet er det Vystigste; thi for ham har det tilvise noget Tragisk. Og saa bøver jeg at tro, at Indenrigsministeriets Skrivelse af 10de September 1861, som den ærede Justitsminister i sin Tid gjorde os bekendt med, ikke indeholder noget Brud paa den gamle Tradition, men endog saa indeholder en fuldstændig Stabsfæstelse af den gamle Regjeringsanskuelse. Den mystiske Ømstændighed, som den ærede Landssthingsmand omtalte, nemlig at den Minister, der udgav dette Cirkulære, ikke skulde have gjort det uden stor Modstrid, derom foreligger der i det Mindste i selve Skrivelsen ikke det Fjærneste, og jeg tror ikke derpaa. Men dersom den ærede Landssthingsmand skulde ønske lidt yderligere Oplysninger om Regjeringens Anskuelse om disse Forhold, er jeg rede til at give ham dem, og jeg kan tilbyde ham at gaa frem eller tilbage i Tiden saa langt, han vil, og jeg skal ikke hente mine Oplysninger fra private Aktstykker eller private Dokumenter, men jeg skal hente dem fra vor Reskriptsamling, fra Data, som Enhver har Udgang til, og da jeg veed, i hvilken Grad den ærede Landssthingsmand sætter Pris paa Geheimeraad Drifteds Udtalelser i denne Retning, kan jeg ikke negte mig den Tilfredsstillelse at meddele Thinget en enkelt af de mange Skrivelser, jeg kunde forelægge. Det er en Rancelliskrivelse, som den ærede Landssthingsmand meget godt kjender, thi under den litterære Forhandling ifjor citerede han den lige oversfor mig; men høit maa atter denne Gang ikke have læst saa godt, som han taler. Det er et meget langt Aktstykke. Det er en Rancelliskrivelse af 23de September 1834 — jeg vælger et Tidspunkt, der ligger 10 Aar forud for 1843; jeg kan som sagt gaa frem eller tilbage, bestandig som det ærede Medlem ønsker det. Der var ført en meget lang Forhandling mellem Rancelliet og Rentekammeret om, hvorvidt det nu ikke maatte være rigtigt ved Lov at faae fastslaaet, hvad der havde været en gammel Regjeringsanskuelse, nemlig at Gaardparceller paa 1 Td. Hartkorn vare undergivne Fæstetvang, og denne Rancelliskrivelse — der i Gæt og Alt bærer Præg af Drifteds Haand, saa at Sagen, der kjender denne Mands Skrifter,